УДК 378.1:005.6

[https://doi.org/10.33296/2707-0255-10\(19\)-05](https://doi.org/10.33296/2707-0255-10(19)-05)

<https://orcid.org/0000-0002-0140-3798>

ОЛЬГА АГЄЄВА

директор,
Люботинський професійний ліцей
залізничного транспорту
(м. Харків)

МОНІТОРИНГ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація. В статті на прикладі закладів професійної (професійно-технічної) освіти Харківської області розглядається місце моніторингу професійної підготовки кваліфікованих робітників серед основних напрямів інноваційної діяльності в системі профтехосвіти. Представлено опис та характеристики мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти області, проаналізовано стан впровадження інновацій в управління закладами, навчальний процес, виховну роботу. Виділені найбільш популярні педагогічні інноваційні технології, які представлені за напрямками: інновації в організаційній структурі закладів професійної (професійно-технічної) освіти (творча група із впровадження інноваційних технологій); інновації у змісті навчання і виховання учнів (розроблення проектів нових Державних стандартів профтехосвіти і методичних рекомендацій); інновації у формах, методах і технологіях навчання та виховання (введення в освітнє середовище ЗП(ПТ)О інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу); інновації у створенні інформаційного освітнього середовища у системі профтехосвіти Харківської області (впроваджується за допомогою інформаційно-освітнього порталу «Професійно-технічна освіта Харківської області»: здійснюється формування інформаційної культури педагогічних і керівних працівників, забезпечення їх інформаційних потреб, інтенсифікація навчання і виховання, удосконалення науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, оптимізація управління освітою на основі використання інформаційно-комп'ютерних технологій); Інновації у створенні та впровадженні моніторингу професійної підготовки кваліфікованих робітників у системі профтехосвіти Харківської області (методика комплексного моніторингу якості ПТО, яка розроблена НМЦ ПТО Харківській області). На основі проведеного аналізу виявлено нерівномірний стан впровадження та використання інновацій, з'ясовано причини недостатньо активного впровадження інновацій взагалі і моніторингу професійної

підготовки кваліфікованих робітників зокрема і необхідні передумови для усунення цих причин.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, професійно-технічна освіта, управління, моніторинг, професійна підготовка.

Вступ. «Змінюється все в наше століття змін...» мабуть більш влучно про наш час не скажеш, ніж словами з пісні відомого музиканта. Сьогодні інновації – це не примха і не бажання вчених і дослідників займатись чистою наукою, а нагальна потреба часу і запит практиків на нові технології.

Інновації в освіті є закономірним явищем, динамічним за характером і розвивальним за результатами, їх запровадження дозволяє вирішити суперечності між традиційною системою і потребами в якісно новій освіті. Як системне утворення інновація характеризується інтегральними якостями: інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, інноваційне середовище. Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості. Якісні результати інноваційної діяльності, зокрема підвищення кваліфікації її учасників, зростання педагогічної майстерності, дають змогу стверджувати, що інноваційна діяльність є одним із пріоритетних напрямів розвитку системи профтехосвіти. Тому результати інноваційної діяльності, створення удосконалених або нових освітніх систем, технологій, методик, методів, форм, засобів педагогічної діяльності у системі профтехосвіти повинні бути предметом постійного інтересу і вивчення.

Аналіз основних джерел та публікацій. Проблематику педагогічної інноватики розглядали Л. Даниленко, О. Киричук І. Дичківська, М. Поташник, В. Лазарєв, В. Паламарчук, В. Сластьонін, Н. Юсуфбекова та ін. Інновації в педагогіці професійної освіти вивчали А. Виноградов, Л. Красюк, Н. Кузьміна, А. Найн, сучасні інноваційні педагогічні технології та концепції ступеневої професійної підготовки І. Зязюн, Н. Ничкало, А. Шкляр та ін.

На сьогодні ми маємо рівень дослідження цієї проблеми від першооснов [1; 2] до енциклопедії педагогічних технологій та інновацій [3]. Аналіз публікацій свідчить також про те, що значна увага приділяється і моніторингу освітніх інновацій на рівні закладів освіти [4-7], проте, напрями інноваційної діяльності в закладах профтехосвіти на рівні регіону до сих пір ще не розглядались.

Мета статті - розглянути основні напрями інноваційної діяльності в ЗП(ПТ)О, проаналізувати стан впровадження інновацій і на основі аналізу сформулювати рекомендації із удосконалення цієї діяльності. Для репрезентативності результатів аналіз необхідно провести для сталої сукупності закладів профтехосвіти – в даному випадку для всіх ЗП(ПТ)О Харківської області.

Викладення основного матеріалу. Мережа закладів професійної (професійно-технічної) освіти Харківської області охоплює майже 80 % адміністративно-територіальних одиниць області. Підготовку 17,3 тис. кваліфікованих робітників забезпечують 27 державних ЗП(ПТ)О для 18 галузей економіки області за 121 професією. Освітні інновації, які за-проваджуються на сучасному етапі розвитку системи профтехосвіти області, пов'язані з напрямками реформування системи професійно-технічної освіти в умовах європейської інтеграції [8] і в основному спрямовані на нововведення: в організаційній структурі закладів освіти; у змісті навчання і виховання учнів; у формах, методах і технологіях навчання та виховання учнів; у створенні інформаційного освітнього середовища у системі профтехосвіти Харківської області.

Інновації в організаційній структурі закладів профтехосвіти. Аналіз літературних джерел показує, що проблеми впровадження освітніх інновацій розв'язуються за допомогою створення інноваційних та варіативних організаційних освітніх структур у системі освіти [9-11]. Для організованого і

спланованого проведення роботи щодо впровадження в навчальний процес інноваційних педагогічних та виробничих технологій у кожному ЗП(ПТ)О області створена і працює творча група із впровадження інноваційних технологій. Координує роботу творчих груп Науково-методичний центр профтехосвіти (НМЦ ПТО).

Стан інноваційної діяльності в ЗП(ПТ)О та стан роботи з обліку, вивчення, узагальнення та розповсюдження позитивного педагогічного досвіду є предметом моніторингового обстеження у системі профтехосвіти області поряд з моніторингом структури підготовки кадрів у цій системі, стану педагогічного процесу, методичної роботи тощо. З метою розвитку інноваційного потенціалу педагогів ЗП(ПТ)О проводяться обласні школи передового досвіду за участю голів методичних комісій ЗП(ПТ)О, що організовують інноваційну діяльність.

Інновації у змісті навчання і виховання учнів стосуються перш за все впровадження та розробки проектів нових Державних стандартів профтехосвіти у відповідності з [12-13] і методичними рекомендаціями [14]. У системі ПТО Харківської області впроваджено державні стандарти профтехосвіти з 96 професій у 54 навчальних закладах, тобто 100 %. Для розробки проектів Державних стандартів профтехосвіти в регіоні створюються творчі групи з педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, працівників підприємств-замовників кадрів і методистів НМЦ ПТО. Протягом трьох останніх років творчими групами було розроблено 7 проектів Державних стандартів профтехосвіти для професій «Штукатур», «Налагоджувальник верстатів і маніпуляторів з програмним керуванням» і ін.

Ще одним напрямом в інноваційній діяльності у змісті навчання і виховання учнів є створення авторських навчальних планів і програм, підручників, навчальних посібників, педагогічних програмних засобів. Так у навчальному процесі ЗП(ПТ)О використовуються 6 підручників авторських колективів області, 14 навчальних посібників, 8 педагогічних програмних

засобів, електронні засоби навчального призначення власної розробки, а також електронні педагогічні засоби, що постачались у складі навчально-комп'ютерних комплексів та були придбані на основі договорів з іншими установами.

Інновації у формах, методах і технологіях навчання та виховання пов'язуються, насамперед, із введенням в освітнє середовище ЗП(ПТ)О інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу [15-18]. Сутність інноваційної діяльності даного напрямку полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему. Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості.

Найбільш популярними у ЗП(ПТ)О області є такі педагогічні інноваційні технології: інформаційно-розвивальні; діяльнісні; особистісно орієнтовані; розвивальні; модульні. Значна кількість інновацій пов'язана із застосуванням інтерактивних методів навчання. Широке розповсюдження серед педагогів області отримали такі інтерактивні методи навчання: ігрові, проблемні, проектні, створення реальних виробничих ситуацій. Як одну з форм інноваційної діяльності у напрямку виховної роботи можна відзначити роботу НМЦ ПТО щодо впровадження та розвитку учнівського самоврядування у ЗП(ПТ)О. У кожному навчальному закладі створена учнівська рада самоврядування, проводяться обласні збори, конкурси, працює обласна школа лідерів, в НМЦ ПТО для всіх ЗП(ПТ)О області випускається газета «Вісник самоврядування», створено інтернет-сайт «Я – лідер» , на якому у кожного ЗП(ПТ)О області є своя власна сторінка. Також для спілкування учнів ЗП(ПТ)О створено молодіжний форум «Нова генерація лідерів».

Інновації у створенні інформаційного освітнього середовища у системі профтехосвіти Харківської області впроваджуються у відповідності із сучасними вимогами [19-20]. За допомогою інформаційно-освітнього порталу

«Професійно-технічна освіта Харківської області» здійснюється формування інформаційної культури педагогічних і керівних працівників, забезпечення їх інформаційних потреб, інтенсифікація навчання і виховання, удосконалення науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, оптимізація управління освітою на основі використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Всі ЗП(ПТ)О підключені до мережі Інтернет, мають електронну пошту, власний сайт, а також здійснюють інтернет-представництво на порталі «Професійно-технічна освіта в Україні» (<http://nmc.ptu.org.ua/>).

З 2013 р. НМЦ ПТО став використовувати форму проведення інтернет-конференцій та семінарів – вебінарів. Всі ЗП(ПТ)О зареєстровані на сервісі вебінарів SeeMedia. З 2015 року технологія комунікаційного зв'язку змінилася на платформу Pruffme.com для створення і проведення онлайн вебінарів та відеокурсів. Створення та проведення відеокурсів на основі платформи Pruffme - це простий і зручний інструментарій для проведення вебінарів, що дозволяє з легкістю додавати матеріали, редагувати зміст, стежити за прогресом учасників, отримувати зворотний зв'язок. Завдяки чому стало можливим спілкування та обмін інформацією в онлайн-режимі. Так у 2019 році у вигляді вебінарів було проведено обласну науково-методичну конференцію керівних та педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, педагогічний тиждень для керівних та педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, вебінари з проблем інноваційної діяльності у закладах ЗП(ПТ)О.

Значна увага в області приділяється впровадженню комп'ютерних та мультимедійних технологій, сучасних виробничих технологій, створенню сучасної навчально-матеріальної бази. На сьогодні у 84 комп'ютерних класах та лабораторіях ЗП(ПТ)О області налічується 1191 одиниця комп'ютерної техніки. Загальна кількість сучасних комп'ютерів, які використовуються у ЗП(ПТ)О, складає 1694 одиниці комп'ютерної техніки різних типів. Оснащеність навчально-виховного процесу становить 11,4 учнів на один персональний комп'ютер. У ЗП(ПТ)О області постійно збільшується кількість мультимедійної

техніки. Так, станом на початок 2019 року середня оснащеність ЗП(ПТ)О мультимедійною та копіювально-розмножувальною технікою складає 24,4 одиниці на 1 ЗП(ПТ)О.

Продовжується процес комп'ютеризації бібліотек ЗП(ПТ)О та їх підключення до глобальної мережі Інтернет. На кінець навчального року 39 бібліотек навчальних закладів (85%) оснащені комп'ютерами. До мережі Інтернет підключено 35 бібліотек (68%). Приділяється особлива увага оновленню навчальної літератури, її переорієнтації на методологічну проблематику і формування компетенцій учнів у галузі самостійної роботи з інформацією.

Важливим є розвиток інтернет-культури викладачів і учнів як одного з найважливіших завдань інновацій в освітньому просторі, так як забезпечує спрямованість освітнього процесу на оперативне використання новітніх досягнень у науці та педагогічній практиці.

Інновації у створенні та впровадженні моніторингу професійної підготовки кваліфікованих робітників у системі профтехосвіти Харківської області. Позитивним прикладом комплексного моніторингу освітньої та виробничої діяльності ЗП(ПТ)О за кількісними показниками (в абсолютному та відносному виразі) статистичних, соціологічних та інших досліджень є методика комплексного моніторингу якості ПТО, яка розроблена НМЦ ПТО Харківській області [21].

У поданій методиці всі кількісні показники поділені на 9 блоків:

1. Кадрове забезпечення ЗП(ПТ)О.
2. Фінансово-господарча діяльність ЗП(ПТ)О.
3. Матеріально-технічне забезпечення ЗП(ПТ)О.
4. Інформаційно-методичне забезпечення ЗП(ПТ)О.
5. Стан діяльності з охорони праці.
6. Інформатизація та комп'ютеризація ЗП(ПТ)О.
7. Контингент учнів ЗП(ПТ)О.

8. Виробнича діяльність навчальних господарств ЗП(ПТ)О.

9. Якість і результативність навчально-виробничого та навчально-виховного процесів в ЗП(ПТ)О.

Для кожного з показників визначені абсолютні та відносні одиниці виміру. Наприклад, відносний показник (відсоток) може визначатися від потреб, від загальної кількості, від запланованого тощо. Також для кожного з показників визначається відповідальний за збір даних та періодичність досліджень. Для кожного показника за результатами досліджень протягом певного періоду можна відстежити його динаміку, зробити констатуючий або порівняльний (відповідність-невідповідність еталону, виявлення динаміки, порівняння з іншими об'єктами, виявлення кореляцій) аналіз.

Тобто такий підхід дозволяє зробити висновки щодо реального стану освітньої системи, яка вивчається, перспектив її розвитку при максимальній об'єктивності досліджень.

На офіційному сайті НМЦ ПТО Харківській області розміщені результати моніторингових досліджень за такими напрямками: Моніторинг якості освіти, рівня вихованості учнів; Моніторинг кадрового забезпечення, підвищення кваліфікації, атестація педпрацівників; Моніторинг ринку праці; Моніторинг стану книгозабезпеченості; Моніторинг стану інформатизації навчально-виховного процесу; Результати онлайн-анкетування.

Розділ "Моніторинг якості освіти, рівня вихованості учнів" містить такі результати: Моніторинг стану бібліотечної роботи; Моніторинг рівня навчальних досягнень (вхідне, вихідне діагностування); Моніторинг рівня навчальних досягнень (олімпіади); Моніторинг структури кадрів ЗП(ПТ)О; Моніторинг стану та результативності виховної роботи; Моніторинг стану роботи лабораторії професійно-практичної підготовки в ЗП(ПТ)О; Моніторинг стану психологічної та соціальної служби; Моніторинг стану викладання предметів загальноосвітньої підготовки.

Розглянемо ситуацію зі станом внутрішнього моніторингу безпосередньо у ЗП(ПТ)О. На цьому рівні моніторингові дослідження обмежуються в основному тільки збором даних для формування річних звітів. У окремих ЗП(ПТ)О ведуться дослідження, які можуть бути схарактеризовані як моніторингові (прогнозування перспективи розвитку ЗП(ПТ)О згідно нових напрямів підготовки працівників та нових технологій навчання, аналіз соціального замовлення на підготовку робітничих кадрів; діагностика, спостереження, анкетування, бесіди, експертне оцінювання, аналіз результатів діяльності педагогічних кадрів, аналіз успішності учнів тощо), проте ці дослідження мають несистематичний та фрагментарний характер. Результати цих досліджень розміщуються на сайтах окремих ЗП(ПТ)О у вигляді річних звітів, але без порівняльного аналізу стану та перспектив розвитку професійної підготовки.

Тобто питання моніторингу професійної підготовки кваліфікованих робітників вирішуються у цих дослідженнях тільки фрагментарно і опосередковано (моніторинг рівня навчальних досягнень, моніторинг стану роботи лабораторії професійно-практичної підготовки тощо).

З метою з'ясування сучасного стану моніторингу професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в ЗП(ПТ)О лабораторією дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України був проведений констатувальний експеримент, що охопив 81 навчальний заклад Вінницької, Дніпропетровської та Львівської областей. Учасниками анкетування виступили заступники директорів з навчально-виробничої роботи ЗП(ПТ)О. На питання «Чи вважаєте Ви за потрібне проводити моніторинг якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників?» та «Чи вважаєте Ви, що, не залежно від можливого зовнішнього оцінювання, навчальний заклад самостійно повинен проводити й внутрішній моніторинг якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників?» 100% респондентів відповіли «так», що підтверджує актуальність проведення в

ЗП(ПТ)О моніторингу якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

Значна міра опитуваних (88%) вважає, що в їхньому навчальному закладі існує певна система внутрішнього оцінювання якості професійної підготовки випускників. При цьому, на питання «Чи задовольняє Вас система внутрішнього оцінювання, що існує у Вашому навчальному закладі?», позитивно відповіли лише 55%. Водночас, на пропозицію «Чи запровадив би ваш навчальний заклад систему внутрішнього моніторингу якості професійної підготовки випускників, якщо Вам надали б для цього чіткі інструкції, рекомендації, матеріали?» 85% відповіли «так», 15% відповіли «у певній мірі». Аналіз відповідей респондентів вказує на потребу у створенні сучасної системи внутрішнього моніторингу якості професійної підготовки випускників ЗП(ПТ)О.

Таким чином, проведений аналіз стану організації моніторингу якості професійної підготовки кваліфікованих робітників показав відсутність системності у вирішенні цієї проблеми і недостатній рівень впровадження елементів моніторингу у діяльність ЗП(ПТ)О.

З метою виявлення інновацій у сфері закладів професійної (професійно-технічної) освіти; впровадження освітніх, навчальних, виробничих, управлінських систем, їх компонентів, що мають поліпшити результати освітньої діяльності в ЗП(ПТ)О, удосконалення науково-методичної роботи з творчими педагогічними і керівними кадрами, які здійснюють інноваційну освітню діяльність у сфері професійно-технічної освіти проводяться різноманітні заходи: семінари, школи передового досвіду, конкурси і таке інше. Так, наприклад, у Всеукраїнському конкурсі інновацій брали участь 27 ЗП(ПТ)О області. Подані матеріали на Конкурс систематизуються таким чином: створення електронних підручників, навчальних посібників, педагогічних програмних засобів, інновації, які пов'язані з автоматизованими системами навчання (9 ЗП(ПТ)О); використання інформаційно-комп'ютерних

технологій, мультимедійного супроводження (11 ЗП(ПТ)О); впровадження особистісно орієнтованих методів навчання і виховання (інтерактивне, модульне, проблемне, проектне навчання) (18 ЗП(ПТ)О); інновації пов'язані з використанням сучасних виробничих технологій, матеріалів (5 ЗП(ПТ)О); інклюзивна освіта (2 ЗП(ПТ)О); нові технології в організації і проведенні профорієнтаційної та методичної роботи (2 ЗП(ПТ)О).

Якщо ці дані розглянути на рівні відсоткового співвідношення, то ми побачимо, що комп'ютерні системи та технології у сфері інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О області займають 43%, інноваційні педагогічні технології – 38%, а інновації пов'язані з професійною підготовкою кваліфікованих робітників (використання сучасних виробничих технологій та матеріалів) лише 11%. Це співвідношення з певною мірою достовірності відображує реальну структуру інноваційної діяльності в закладах профтехосвіти області.

Висновки. Напрями інноваційної діяльності в ЗП(ПТ)О області охоплюють практично всі аспекти функціонування цих закладів: управління, навчальний процес, виховну роботу і ін.

Проведений аналіз показав нерівномірний стан впровадження та використання інновацій в закладах профтехосвіти, причому ця нерівномірність розповсюджується як по закладах освіти (від високого рівня до низького), так і за напрямками інноваційної діяльності (високий рівень впровадження інновацій на основі комп'ютерних технологій і низький рівень використання інновацій безпосереднє у професійному навчанні).

Проведений аналіз стану організації моніторингу якості професійної підготовки кваліфікованих робітників показав відсутність системності у вирішенні цієї проблеми і недостатній рівень впровадження елементів моніторингу у діяльність ЗП(ПТ)О.

Однією з основних причин недостатньо активного впровадження інновацій в закладах профтехосвіти є їх слабка матеріальна база. Це стосується і засобів комп'ютерної техніки, і виробничого устаткування, яке працює за

інноваційними технологіями.

Проведений аналіз також показав, що використання педагогічних інновацій веде до вирішення гострих проблем сучасної професійно-технічної освіти тільки в тому випадку, коли супроводжується необхідними змінами у всіх інших підсистемах (організаційній, виробничій, економічній тощо) не тільки на рівні окремого ЗП(ПТ)О, а й усього регіону.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому необхідно перейти від аналізу стану впровадження інновацій у системі профтехосвіти Харківської області до аналізу пов'язаних з цим якісних змін, необхідно розробити базу даних педагогічних інновацій і результатів їх впровадження і на її основі створити модель інноваційного розвитку ЗП(ПТ)О області.

Список використаних джерел

1. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. Т.1. К.: Знання України, 2005. 420 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Академ.видав, 2004. 352 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. Х.: Основа, 2011. 176 с.
4. Мариновська О. Моніторинговий супровід інноваційної діяльності. *Вісник. Тестування і моніторинг в освіті*. 2012. № 7–8. С. 89–96.
5. Вольянська С.Є. Моніторинг упровадження освітніх інновацій у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2008. №8. С. 45-49.
6. Гребенюк І.І., Чехов К.О. Анализ инновационной деятельности вузов России. *Успехи современного естествознания*. 2012. № 7. С. 137-139.
7. Тюнников, Ю. С. Анализ инновационной деятельности общеобразовательного учреждения. *Стандарты и мониторинг в образовании*. 2004. №5. С. 10.
8. Напрями реформування системи професійно-технічної освіти в умовах європейської інтеграції (досвід, аналіз, прогнози): Колективна монографія / Авторський колектив: Аніщенко В. М., Закатнов Д. О., Здіорук С. І., Клепко С. Ф., Радкевич В. О., Савченко В. А., Савченко І. М., Скульська В. Є., Стариков І. М., Юрженко В.В. К.: 2000. 196 с.
9. Семашко О. В. Управління інноваціями в навчальному закладі: електронний ресурс. URL: <http://osvita.ua/school/manage/43577>

10. Науково-методичний супровід упровадження освітніх інноваційних процесів у регіоні/ за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Харків: ХОНМІБО, 2007. 96 с.
11. Большукіна А. В. Управління інноваційною діяльністю в навчальному закладі: електронний ресурс. *Народна освіта*. Київ: АПН України. 2011. №2(14).
12. Положення про Державний стандарт професійно - технічної освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 року № 1135. Інформ. зб. М–ва освіти і науки України. 2002. № 22.
13. Про впровадження державних стандартів професійно – технічної освіти з робітничих професій. Наказ МОН України від 28.10.2009 № 990 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0832-13#Text>
14. Десятов Т.М., Пальчик М.І. Паршина Н.П. Професійні стандарти: теоретичні аспекти і методика: Методичний посібник. За ред. Ничкало Н.Г. К.: Видавництво «Арт Економі», 2011. 234 с.
15. Фёдоров О.В., Гребенюк И.И., Романчук В.П.. Инновационная деятельность: учебник. М.: ИНФРА-М, 2011. 514 с.
16. Ісаєва Г.М. Педагогічні технології у світовій педагогічній практиці. *Завуч*. 2008. №2. С. 4-7.
17. Кравцова Е., Галабурда Н. Інноваційні освітні технології в процесі вивчення технічних дисциплін. *Освіта на Луганщині*. 2011. № 2. С. 170-173.
18. Вітвицька С.С. Інноваційні педагогічні технології в підготовці вчителів. *Вісн. Житомир. держ. ун-ту*. 2009. № 43. С. 45-48.
19. Морзе Н.В. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес закладів ПТО: Методичний посібник. К.: Арт Економі, 2011. 168 с.
20. Івашко Л.М. Інноваційні інформаційно-комунікаційні технології забезпечення якості вищої економічної освіти: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.11 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці»; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т. ім. В. Гетьмана». К., 2011. 20 с.
21. Язиков О. І. Моніторинг якості професійно-технічної освіти як складова інформаційного та управлінського забезпечення системи ПТО. *Професійна освіта: теорія і практика: Науково-методичний журнал*. № 1–2 (23–24). Х.: НМЦ ПТО. 2006. С.106–121.

References

1. Palamarchuk V.F. Pershoosnovy pedahohichnoi innovatyky. T.1. K.: Znannia Ukrainy, 2005. 420 s.
2. Dychkivska I. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii: Navchalnyi posibnyk. K.: Akadem.vydav, 2004. 352 s.
3. Entsyklopediia pedahohichnykh tekhnolohii ta innovatsii. Avtor-ukladach N.P. Navolokova. Kh.: Osnova, 2011. 176 s.

4. Marynovska O. Monitorynhovy suprovid innovatsiinoi diialnosti. Visnyk. Testuvannia i monitorynh v osviti. 2012. № 7–8. S. 89–96.
5. Volianska S.Ye. Monitorynh uprovezhennia osvitynnik innovatsii u navchalno-vykhovnomu protsesi zahalnoosvitnoi shkoly. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*. 2008. №8. S. 45-49.
6. Grebenjuk I.I., Chehov K.O. Analiz innovacionnoj dejatel'nosti vuzov Rossii. Uspehi sovremennogo estestvoznaniia. 2012. № 7. S. 137 139.
7. Tjunnikov, Ju. S. Analiz innovacionnoj dejatel'nosti obshheobrazovatel'nogo uchrezhdenija. Standarty i monitoring v obrazovanii. 2004. №5. S. 10.
8. Napriamy reformuvannia systemy profesiino-tekhnichnoi osvity v umovakh yevropeiskoi intehtatsii (dosvid, analiz, prohnozy): Kolektyvna monohrafiia / Avtorskyi kolektyv: Anishchenko V. M., Zakatnov D. O., Zdioruk S. I., Klepko S. F., Radkevych V. O., Savchenko V. A., Savchenko I. M., Skulska V. Ye., Starykov I. M., Yurzhenko V.V. K.:, 2000. 196 s.
9. Semashko O. V. Upravlinnia innovatsiiamy v navchalnomu zakladi: elektronnyi resurs. URL: <http://osvita.ua/school/manage/43577>
10. Naukovo-metodychnyi suprovid uprovezhennia osvitynnik innovatsiinykh protsesiv u rehioni/ za zah. red. L.D. Pokroievoi. Kharkiv: KhONMIBO, 2007. 96 s.
11. Bolshukina A. V. Upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu v navchalnomu zakladi: elektronnyi resurs. Narodna osvita. Kyiv: APN Ukrainy. 2011. №2(14).
12. Polozhennia pro Derzhavnyi standart profesiino - tekhnichnoi osvity. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 serpnia 2002 roku № 1135. Inform. zb. M–va osvity i nauky Ukrainy. 2002. № 22.
13. Pro vprovadzhennia derzhavnykh standartiv profesiino – tekhnichnoi osvity z robitnychykh profesii. Nakaz MON Ukrainy vid 28.10.2009 № 990. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0832-13#Text>
14. Desiatov T.M., Palchyk M.I. Parshyna N.P. Profesiini standarty: teoretychni aspekty i metodyka: Metodychnyi posibnyk. Za red. Nychkalo N.H. K.: Vydavnytstvo «Art Ekonomi», 2011. 234 s.
15. Fjodorov O.V., Grebenjuk I.I., Romanchuk V.P.. Innovacionnaja dejatel'nost': uchebnik. M.: INFRA-M, 2011. 514 s.
16. Isaieva H.M. Pedahohichni tekhnolohii u svitovii pedahohichnii praktytsi. Zavuch. 2008. №2. S. 4-7.
17. Kravtsova E., Halaburda N. Innovatsiini osvitni tekhnolohii v protsesi vyvchennia tekhnichnykh dystsyplin. Osvita na Luhanshchyni. 2011. № 2. S. 170-173.
18. Vitvytska S.S. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii v pidhotovtsi vchyteliv. Visn. Zhytomyr. derzh. un-tu. 2009. № 43. S. 45-48.
19. Morze N.V. Vprovadzhennia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u navchalno-vykhovnyi protses zakladiv PTO: Metodychnyi posibnyk. K.: Art Ekonomi, 2011. 168 s.
20. Ivashko L.M. Innovatsiini informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii zabezpechennia yakosti vyshchoi ekonomichnoi osvity: avtoref. dys. ... kand. ekon.

nauk: spets. 08.00.11 «Matematychni metody, modeli ta informatsiini tekhnolohii v ekonomitsi»; DVNZ «Kyiv. nats. ekon. un-t. im. V. Hetmana». K., 2011. 20 s.

21. Yazykov O. I. Monitorynh yakosti profesiino-tekhnichnoi osvity yak skladova informatsiinoho ta upravlinskoho zabezpechennia systemy PTO. Profesiina osvita: teoriia i praktyka: Naukovo-metodychnyi zhurnal. № 1–2 (23–24). Kh.: NMTs PTO. 2006. S.106–121.

АГЕСЬВА ОЛЬГА

директор

Люботинський професійний ліцей

залізничного транспорту

г. Харьков, Україна

МОНИТОРИНГ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СИСТЕМЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. В статье на примере учреждений профессионального (профессионально-технического) образования Харьковской области рассматривается место мониторинга профессиональной подготовки квалифицированных рабочих среди основных направлений инновационной деятельности в системе профтехобразования. Дано описание и характеристики сети учреждений профессионального (профессионально-технического) образования области, проанализировано состояние внедрения инноваций в управление учреждениями, учебный процесс, воспитательную работу. Выделены наиболее популярные педагогические инновационные технологии, которые представлены по направлениям: Инновации в организационной структуре учреждений профессионального (профессионально-технического) образования (творческая группа по внедрению инновационных технологий); Инновации в содержании обучения и воспитания учащихся (разработка проектов новых государственных стандартов профтехобразования и методических рекомендаций); Инновации в формах, методах и технологиях обучения и воспитания (введение в образовательную среду ЗП (ИТ)); В инновационных технологиях, в основу которых положены цельные модели учебно-воспитательного процесса); Инновации в создании информационной образовательной среды в системе профтехобразования Харьковской области (внедряется с помощью информационно-образовательного портала «Профессионально-техническое образование Харьковской области»: осуществляется формирование информационной культуры педагогических и руководящих работников, обеспечение их информационных потребностей, интенсификация обучения и воспитания, совершенствование научно-методического обеспечения учебно-воспитательного процесса, оптимизация управления образованием на основе использования информационно-компьютерных технологий); Инновации в создании и внедрении мониторинга профессиональной подготовки квалифицированных рабочих в системе

профтехобразования Харьковской области (методика комплексного мониторинга качества ПТО, которая разработана НМЦ ПТО Харьковской области). На основе проведенного анализа выявлено неравномерное состояние внедрения и использования инноваций, выяснены причины недостаточно активного внедрения инноваций вообще и мониторинга профессиональной подготовки квалифицированных рабочих в том числе и необходимые предпосылки для устранения этих причин.

Ключевые слова: инновация, инновационная деятельность, профессионально-техническое образование, управление, мониторинг, профессиональная подготовка.

ANIEIEVA OLHA

Director,

Lubotyn professional lyceum of

railway transport

Kharkiv, Ukraine

MONITORING OF PROFESSIONAL TRAINING AS A DIRECTION OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE SYSTEM OF VOCATIONAL AND TECHNICAL EDUCATION

Abstract. Using the example of institutions of professional (vocational) education in the Kharkiv region, the article examines the place of monitoring the vocational training of qualified workers among the main areas of innovation in the system of vocational education. The description and characteristics of the network of institutions of professional (vocational) education in the region are given, the state of implementation of innovations in the management of institutions, the educational process, educational work is analysed. The most popular pedagogical innovative technologies are highlighted, which are presented in the following areas: Innovations in the organizational structure of institutions of professional (vocational) education (creative group for the introduction of innovative technologies); Innovations in the content of training and education of students (development of drafts of new state standards of vocational education and methodological recommendations); Innovations in the forms, methods and technologies of teaching and upbringing (introduction of salary (PV) into the educational environment; In innovative technologies, which are based on integral models of the educational process); Innovations in the creation of an information educational environment in the system of vocational education of the Kharkiv region (implemented with the help of the information and educational portal "Vocational education of the Kharkiv region": the formation of the information culture of pedagogical and managerial workers is carried out, their information needs are met, methodological support of the educational process, optimization of education management based on the use of information and computer technologies); Innovations in the creation and

implementation of monitoring of the professional training of qualified workers in the vocational education system of the Kharkiv region (the method of comprehensive monitoring of the quality of VET, which was developed by the SMC VET of the Kharkiv region). On the basis of the analysis, the uneven state of the introduction and use of innovations was revealed, the reasons for the insufficiently active introduction of innovations in general and the monitoring of the professional training of qualified workers, including the necessary prerequisites for eliminating these reasons, were clarified.

Key words: innovation, innovation activity, vocational education, management, monitoring, professional training.